

LEA TAMMISTE

Kareda küla ajalugu 7.

KOKKUVÕTTEKS

Kareda küla on teinud läbi pika ja keerulise arengutee, nagu enamik vanu maa-asulaid. See on toimunud tõusujoones, kuid on esinenud ka tagasiminevaid. Seda eelkõige varasemal perioodil.

Küla nimi on ajaloo vältel muutunud, kuid rahvas on teda ikka Esnaks nimetanud. Nime-tus Orrisaar on kasutusel olnud ainult ametlikus asjaajamises, enamikule tänapäeva külaelanikest hoopis tundmatu.

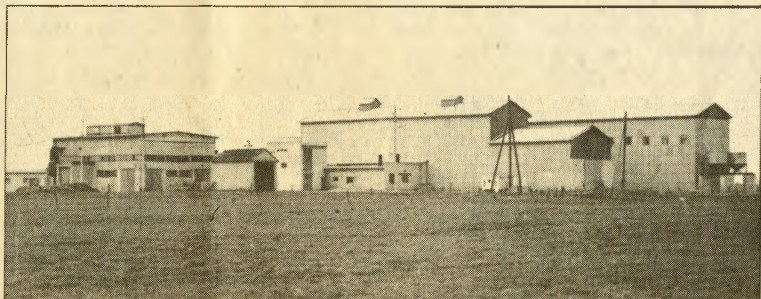
Leidis kinnitust ka Läti Hen-riku kroonikas mainitud hiie ole-masolu Kareda küla läheduses.

Kareda asustuses on ajaloo vältel olnud hulk muutusi. Veel 19. sajandi lõpul oli küla tüübilt sumküla. Pärast talude krunti-ajamist muutus külas talude pai-gutus. Külast sai tüüpiline rida-küla.

Talude päriksostmine soo-dustas veel rohkem külaelanike kihistumist. Külakehvikud ja kä-sitöölised pidid ümber asuma külast eemale Sinikamäele, kus kuni kodanliku aja lõpuni oli nn saunaküla.

Elanike arvu oli võimalik jäl-gida alates 18. sajandist. Kuni 1915. aastani olf see võrdlemisi suur, kuid siis algas langus. Sel-lele avaldas kõige suuremat mõ-ju Esna mõisa riigistamine. Pär-rast seda lahkus enamik Kareda Sinikamäel elanud endisi mõisa-töölisi, sest küla talupojad kasu-tasid võõrast tööjõudu võrdle-misi vähe. Ka taludest lahkusid täiskasvanuks saanud lapsed. Ta-lukoha päris tavaliselt vanem poeg ning seetõttu olid teised lapsed sunnitud mujale minema. Talude poolitamist tuli ette äär-miselt harva.

1949. aastal loodi külas kol-hoos. 1950. aastaks olid sinna as-tunud kõik endised kohaomani-kud. (Lõpp)

Aitkuivati Kareda külas.

KODUKANDIPÄEVA üritused algavad täna **KAREDA KÜLAS** kell 10.30 ja jätkuvad **ÄMBRAS** kell 12.30.